

RECENSION

Matt Damon och Brad Pitt Stillbild: Andrew Cooper

The Departed

Originaltitel The Departed

Svensk titel The Departed

Regi Martin Scorsese

Producent Brad Pitt, Brad Grey, Graham King

Manus Garrison Keillor

Foto Michael Ballhaus

Roller Leonardo DiCaprio, Matt Damon, Jack Nicholson, Mark Wahlberg, Martin Sheen, Vera Farmiga, Ray Winstone, Martin Sheen m fl

USA 2006

Längd i tid 2 tim 32 min

Censur tillåten från 15 år

Distributör Sandrew Metronome Distribution Sverige AB

Det här är Scorseses återkomst till en miljö han väl känner till. Han har utforskat den i filmer som *Maffiabröder* och *Casino* med bravur. Så efter de historiska dramerna *Gangs of New York* och *The Aviator* är Scorsese tillbaka på mammas gata. Här är han dock på andra sidan trottoaren så att säga, i irländskt dominerade kvarter i Boston. Den irländska maffian lagar inga överdådiga måltider eller har lika tjusiga kostymer, men annars verkar den ganska lik sin italienska motpart. Dialogen är ständigt behård och högspänd med fler "fuck" än man hinner räkna.

Mobiltelefonerna klickar lika ödesdigert som pistoler som osäkras när de slås ihop. Varje samtal eller tystnad i de små apparaterna pekar ödesdigert mot den allt vildare våldspiralen där varje huvudkaraktär befinner sig på ett starkt sluttande plan. Mer än en gång får Billy (Leonardo DiCaprio) och Colin (Matt Damon) tillfälle att fundera på vilken värld de egentligen befinner sig i, då de just fått sina ansikten nedsprejade av någons annans blod.

Jack Nicholson glänser i rollen som den blodtörstige maffiabos-

sen Costello. Han sitter inte i någon avskild lyxvilla med Jacuzzi-bubblor omkring sig och delar ut order till obalanserade underhuggare. Nej, han deltar mer än gärna själv i dödandet av misshagliga konkurrenter eller vittnen. I ett spånt möte med "undercover"-polisen Billy tar han under samtalets gång upp en avhuggen hand ur en blodig plastpåse. Han rycker av handens vigselring och stoppar tillbaka handen utan att någon gång tappa den småtrevliga samtalsråden. Detta bildar en minst sagt hotfull undertext. Jack Nicholson briljerar här i en sorts vardaglig, maktfullkomlig liderlighet.

Både Billy och Colin härstammar från Bostons skuggsida, från halvkrimella miljöer. Föräldralösa Colin blir tidigt Costellos protegé och planteras på polishögskolan. Colin avancerar snabbt till den specialenhet som jagar sådana som Costello. Billy söker sig själv till polishögskolan. Han planteras senare av samma specialenhet "under-cover" i Costellos maffiagång. Snart blir både Colin och Billy varse om den andres existens, men inte identitet. De försöker avslöja den andre innan de själva blir avslöjade. Det blir en hetsig "på liv och död"-kamp mot tiden.

The Departed är en tajt kriminalhistoria vars tempo inte slakar trots filmens längd (2, 30). Scenerna är täta och klaustrofobiska. Här är varje undsluppet ord av betydelse och kan innebära potential livsfara. Filmens stora behållning är egentligen inte den lite överkomplicerade "vem lurar till slut vem"-intrigen utan karaktärernas gestaltning. Trion Nicholson, Damon och DiCaprio imponerar alla tre med en nervdallrande, absolut närvaro. Men det här är främst DiCaprios stora stund. Här gör han en av sina bästa rolltolkningar någonsin som den plågade, valiumknappande, våldsamme Billy. DiCaprios "pretty boy"-aura har definitivt vittrat bort här. Trots att det är en "remake" på Hongkong-thrillern *Infernal affairs* så har Scorsese (och manusförfattaren William Monahan) gjort berättelsen helt till sin egen. Han kan hårda mäns psykopatologi på sina fem fingrar. Det är en mycket sevärd film, främst på grund av de psykologiska porträtten. Sedan skadar det ju inte att den bitvis är nagelbitar-spännande också. Filmen fick fyra Oscars, bland annat en välförtjänt för bästa regi, något Scorsese borde ha fått för länge sedan.

Krister Bergman